

Inserati se sprejemajo in velja tistopna vrsta:

3 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 " "
15 " " " " 3 " "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicijska Unjanski cesti št. 15 v Medija-tovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. -- kr.
za pol leta . . . 5 " -- "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je Florijanske ulice št. 44

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Potovanje Slovanov v Rim in želje slovenske,

ki bi jih zamogli slovenski potniki izreči sv. očetu.

Vsi katoliški Slovani, namreč Poljaki, Čehi, zedinjeni Rusini, katoliški Slovaki, Hrvatje in Slovenci se pripravljajo na potovanje v Rim za praznik sv. Cirila in Metoda dne 5. julija t. l.; Zagotovljeni so prijaznega sprejema na dvoru sv. očeta. Upanje imamo tudi, da bodo papež Leon XIII., ki so pokazali toliko naklonjenosti do slovanskih narodov, radi ustregli vsaki želji in prošnji Slovanov, o kateri bodo v svoji modrosti spoznali, da ni protivna katoliški edinosti, marveč da bi zamogla še povečšati gorečnost slovansko v veri, ter razkolniškimi (pravoslavni) Slovanom pot oglediti, da se povrnejo nazaj v naročje katoliške cerkve.

Šla bo v Rim tudi deputacija rusinskih duhovnikov, katera bo pred očmi sv. očeta opravljala v Rimu službo Božjo po slovanskem obredu, to je, v staroslovenskem jeziku po obredu izhodnih zedinjenih Slovanov, kateri obred je ravno tako potrjen in veljaven, kakor latinsko-katoliški.

Morda je iz tega nastala govorica, da bodo sv. oče Slovanom dovolili, službo Božjo opravljati v staroslovenskem jeziku po zhdnem obredu.

Pri Slovincih, Čehih in Poljaki je latinska služba Božja že tako udomaćena, da se ne kaže potreba, v tej zadevi kaj spreminjati. Če bi pa sv. oče papež nekterim slovanskim vejam službo božjo po obredu izhodne cerkve v slovanskem jeziku obhajati dovolili, znabiti bi se ravno s tako koncesijo veliko ložej privabili h katol. cerkvi izhodni, razkolniški Slovani, namreč pravoslavni Rusi, Srbi in Bolgari. Ako bi bilo kaj upanja, spreobrniti in zediniti s katoliško cerkvijo pravoslavne Slovane, in ako bi se to s slovanskim jezikom in obredom ložej zgodilo, potem mislimo, da bodo sv. oče z veseljem privolili, ter pa potem takem Slovanom podelili to predpravico, kakor so jo papeži že pred tisoč leti podelili našima apostoloma, sv. Cirilu in sv. Metodu. Znano nam je vsem, koliko sta morala naša apostola za to predpravico trpeti, zakaj bi mi tako težko pridobljeno pravico tako nizko cenili?

Toliko gledé Slovanstva sploh. Kar se pa naših posebnih slovenskih želj tiče, ne prisvojamo si sicer merodajne besede, ker to izgovoriti imajo pravica naši škofje in duhovniki, vendar mislimo, da bomo govorili v njihovem smislu, ako izrečemo naslednje želje:

1. Latinski obred ukazuje, da se ima pri slovenskih petih mašah na koru samo v latinskem jeziku peti. Iz vseh slovenskih pokrajin pa nam je došlo že pred letom mnogo glasov,

ki so izrekli željo, naj bi se dovolilo slovensko petje, ker se pevci tega veliko ložej privadijo, in ker bi to pomnožilo pobožnost pevcev in poslušalcev. Že tačas se je izreklo upanje, da bi nam sv. oče to precej in radi dovolili, ako bi mi enoglasno za to prosili. Letos je dana prilika, in mi ne vidimo nobene ovire, ako se naše duhovske oblasti v tej prošnji zedinijo.

2. Znano je nadalje, da spada nekaj slovenskih fará pod sekovsko (graško) škofijo. Ker je pa za sekovskega škofa težavno, vzgajati slovenščine zmožne duhovnike za nekaj malobrojnih slovenskih fará, in prevajati pastirske liste in druge cerkvene okrožnice v slovenski jezik za te fare, zato bi bilo kaj pripravno, ko bi se te slovenske fare pridružile labudski (mariborski) škofiji. To bi se dalo lahko izvesti, ako vlada sv. očeta v dogovore stopi z našo avstrijsko vlado.

3. Pod istimi razmerami živé katoliški Slovenci na Ogerskem. Tudi ti bi se dali pridružiti labudski škofiji po dogovorih z ogersko in avstrijsko vlado. Samostojnost ogerske države ni nobena ovira. Saj vrtislavska (Breslau) škofija sega celo čez dve popolnem različni državi, ker je en del škofije na Pruskem, en del pa v avstrijski Štezi.

4. Na ta način bi se dalo tudi doseči, da bi se v Italiji živéči Slovenci pridružili goriški škofiji. Kajti laško kraljestvo ne izreja slovenskih duhovnikov, in Slovenci na Laškem menda že v kratkem ne bodo več slišali besede Božje v svojem slovenskem jeziku.

5. Goriška nadškofija naj se prenese v Ljubljano, tako da bo v Ljubljani nadškof za vse slovenske dežele, ne pa v Gorici. To pa iz sledečih uzrokov: a) V isterski škofiji je pomanjkanje duhovnov; goriška škofija je pa sama na sebi majhna, toraj tudi nadškof v Gorici ne more izdatno podpirati slabotnih škofij v Trstu in Poreču. b) V isterskem semenišču se razprostira deloma, kakor naš goriški dopisnik toži, tisto irredentovstvo, ki ni samo Avstriji sovražno, ampak ki je oropalo celó sv. očeta. Da to ni pravi katoliški duh, bo vsak priznal. Ako bi pa to semenišče stalo pod nadzorstvom nadškofa v Ljubljani, bi to menda ne bilo v toliki meri mogoče. Ljubljanska škofija je vzgajala od nekdanj veliko število duhovnikov, tako da jih je zamogla še v druge škofije oddajati. Ako bi bil v Ljubljani nadškof, morda bi se dalo istersko semenišče opustiti, to je, združiti z ljubljanskim. Spodobi se tudi, da je nadškof tam, kjer je središče Slovencev. Ljubljana je pa gotovo politično in cerkveno središče Slovencev; kajti tukaj se tiska največ slovenskih molitvenih knjig, tukaj so slovenske katoliške ustanove, katoliški časniki, tukaj se vzgaja največ slovenskih duhovnikov; toraj se spodobi, da je nadškofija za Slovence v Ljubljani, ne pa, kakor zdaj, da bi spadala nekaj Slovencev pod

solnegraško, nekaj pa pod goriško nadškofijo. V Gorici prevladuje laški živelj, hudo prekasav z brezverstvom in irredentovstvom, gotovo ravnamo v duhu pravega katoličanstva, ako predlagamo, naj se duhovno središče, to je nadškofija, prestavi iz Gorice v čistejši zrak ljubljanski.

6. Labudska (mariborska) škofija naj se potem postavi pod nadzorstvo nadškofije ljubljanske. Gotovo bi bilo bolj pripravno, ko bi bili vsi Slovenci združeni pod eno nadškofijo; kajti slov. škofje z ljubljanskim nadškofom na čelu bi potem lahko bolj složno, toraj tudi bolj uspešno postopati zamogli, in z združenimi močmi clega naroda slovenskega bi se lahko za Božjo čast kaj več storiti zamoglo, nego zdaj premorejo posamezne škofije, različnim nadškofom podvrstene. Isto tako bi se podvrstile primorske škofije nadškofiji ljubljanski. Samo po sebi se razume, da to pišemo brez vsakih osebnih ozirov, ter bi moral, ako se prav to potrdi, sedajni goriški nadškof, naš rojak prečast. g. Gollmsyer, do svoje smrti obdržati nadškofovsko čast; še le njegov naslednik bil bi navadni škof.

To so nekatere želje, ktere v srcu imamo ter od njih mislimo, da so tudi želje večine vernih Slovencev. Merodajni krogi naj jih predvarijo, in kar se jim dobro zdi, potrdijo! Vemo, da je zaprek mnogo in na mnogo krajih, vendar nepremagljive znabiti niso.

Politični pregled.

V Ljubljani 18. aprila.

Avstrijske dežele.

Vlada je predložila državnemu zboru postavo o **razdelitvi praške univerze**. Glavne določbe te postavbe so, da se vseučilišče prestroji v dvojno, nemško in česko, da premoženje ostane lastnina obeh, oziroma da se razdeli, da se morajo tudi na češki univerzi študentje izkazati z znanjem nemškega jezika, ako hočejo dobiti državno službo, in da je študentom dovoljeno, obiskavati predavanja na obeh univerzah, akoravno zamorejo le pri eni vpisani biti.

Poslanca **Klaič** in **Vitezič** sta govorila za olajšave pri pomorski kupčiji. Wildauer se je pritožil, da se arelska železnica prepočasni zida. Minister Pino ga je zavrnil.

Gališka **transversalna železnica** je že dovoljena. Zidala se bo za 24 milijonov. V prihodnjem zasedanji bo vlada predložila postavo, vsled ktere se bo ta poprečna železnica potegnila še dalje čez Moravsko in Česko.

Postava za **znižanje šolskih let** pride v kratkem zopet v pretres. Ker jo je gosposka zbornica prenaradila tako, da se šolskim oblastim pusti pravica določiti, v katerih slučajih se sme šolska dolžnost skrciti, pre-

naredil je zopet Lienbacher svoj načrt tako, da tega ne bo določeval ne minister, ne šolske oblasti, ampak naredila se bo za to posebna postava. V tej obliki je bojda gosposka zbornica pripravljena, postavu potrditi.

Vnanje države.

Iz **Rusije** zdaj ni drugzega slišati, ko o napadih na jude. Zdaj tu, zdaj tam padejo ljudje po judih, jih pretepavajo, njih hiše plenijo, ter vse razbijejo. Kjer imajo judi krčme, jim sode iz kletov zvalé in vse popijejo. Judje so v groznem strahu. V Varšavi so beračili že pri nadškofu, naj on pusti po cerkvah pridigovati, da bo ljudstvo odnehalo od teh zločinov. Čudno! Zdaj so jim pa katoliški duhovni dobri, da bi jih branili pred ljudstvom, sicer pa judje za duhovnika nimajo drugzega ko psovke, obrekovanje in zasmehovanje! Nadškof je obljubil, da bo vse storil, kar je v njegovi moči, da se razkačeno ljudstvo potolaži.

Na **Laškem** imajo zopet novo ministerstvo. **Calroll** je odstopil in **Sella** je prevzel sestavo novega ministerstva.

Turčija še vedno protestira zoper zasedanje Tunisa. Zdaj hoče poslati vsem evropskim velesilam okrožnico, v kateri naglašá, da tuniški vladar ni imel pravice, take pogodbe podpisati, kakor so mu jo siloma narekovali francozki generali.

Izvirni dopisi.

Z Dunaja, 16. maja. (Lep zgled princesinje Štefanije. — Hohenwartov klub in šolski predlog. — Državni zbor in njegovo delovanje pa sklep.) Princesinja Štefanija, ki se je s svojim možem cesarjevičem Rudolfom zvečer po poroki podala v grad Laksenburg, dala je v nedeljo lep izgled prave in dobre kristijane, ki pač zasluži, da se v posnemanje priporoči njim, ki se za službo božjo nič ali pa le prav malo zmenijo. V Laksenburgu imajo krasno kapelo in duhovnika, ki v njej vsaki dan mašuje. Ko je pa prišla zadnja nedelja in se je princesinji naznanilo, kdaj da bode v kapeli sv. maša, odgovorila je, da je bila doma navajena ob nedeljah in praznikih z drugim ljudstvom vred v farno cerkev k sv. maši hoditi, in da se hoče tudi tukaj držati svoje stare navade. In tako je šla res s cesarjevičem Rudolfom k farni službi božji ter je tam bivala v sredi med ljudstvom, ki je bilo silno veselo, da se je princesinja v cerkvi pridružila pri prostemu krščanskemu ljudstvu ter s tem dejansko pokazala, da pred Bogom ni nobenega razločka oseb in stanov. V nedeljo popoldne sta bila pa prišla Rudolf in Štefanija na Dunaj obiskat cesarja in cesarico, 18. t. m. pa se podasta v Budapešt, kjer delajo velike priprave za nju sijajen sprejem.

Klub Hohenwartov je danes pretresal Lienbacherjev šolski predlog, ter je od Lienbacherja nasvetovani premembi soglasno pritrdil. Ker je namreč nemogoče to postavu tako sprejeti, kakor jo je gospodska zbornica sklenila, nasvetuje zdaj Lienbacher, naj se starišem dovoli postavna pravica, da smejo svoje otroke iz šole vzeti, ako so že 6 let v šole hodili ter so zadostno podučeni v krščanskem nauku, v branji pisanji in računstvu. Vendar pa bodo morali ti otroci 2 leti še hoditi v ponovljevalno ali nedeljsko šolo, ki pa ne bode smela na teden več ko štiri ure trpeti. Tudi se taki otroci ne bodo smeli šteti med tiste, ki so po postavi zavezani v šolo hoditi in so merodajni za ustanovitev novih

šol ali za pomnožitev šolskih razredov. Klub je ob enem sklenil naprositi česki in poljski klub, da glasujeta za ta predlog, ki ga bode šolski odsek že te dni pretresal in pride v obravnavo, še preden se razide državni zbor. Glede gališke poprečne železnice se je sklenilo, da ji klub pritrdi, ker jo bodo po novem nasvetu delala država sama.

Državni zbor je danes dovršil posebno obravnavo proračuna za kupčijsko ministerstvo, ter prične jutri razpravo poljedeljskega ministerstva. Danes je naučil minister zbornici izročil tudi postavu, s katerimi zahteva potrebnih denarjev za osnovo in vstanovitev česke univerze v Pragu. Zadojč sem pozabil omeniti, da je grof Taaffe uni teden tudi odgovoril na interpelaciji zastran nepravilnost, ki so se godile pri ljudskem številjenji v Galiciji in na Dunaji. Minister je rekel, da je bil dal gosposkam strogo povelje biti nepristranskim in da je natančno preiskoval navedene pritožbe. Res se je pri nekterih českich rojakih na Dunaji kot občevalni jezika zapisal nemški jezik, ker se je pokazalo, da ti ljudje doma v družini sicer goveré česki, z drugimi ljudmi pa nemški. Pomena pa to nima posebnega, ker občevalni jezik po zagotovilu gospoda ministra ni eno in isto z narodnostjo ali maternim jezikom.

Poslanci bi državni zbor kaj radi sklenili o binškoštih, in eksekutivni odsek je sestavil ta-le program: Proračunska obravnava bode dovršena v četrtek ali vsaj petek. Do binškošti je potem še 13 dni, v kterih se imajo še rešiti sledeče reči: 1. Oproščenje prošenj od kolekov o mobiliziranji ali sklicevanji vojakov na vojsko. Ta postava je na Ogerskem že sklenjena, pa ne more dobiti najvišjega potrdila, dokler je ne sprejme tudi naš državni zbor; 2. oderuška postava, ktero je gospodska zbornica nekoliko spremenila; 3. žganjarska postava tudi vsled prememb storjenih od gospodske zbornice; 4. Lienbacherjev šolski predlog; 5. poprečna gališka železnica; 6. praško vseučilišče ali univerza; 7. postava o znižanji koleka pri zamenjavah vknjiženih dolgov; 8. postava o pokojnini učiteljev na srednjih šolah; 9. vžitinski davek od ponarejenega vina; 10. Hohenwartov predlog o razsodbi državne sodnije gledé volitev gornjeavstrijskih velikih posestnikov; 11. Zeithammerjev predlog o premembi volilnega reda za veliko posestvo česko; 12. hišni davek; 13. volitev delegacije. Ker ni upati, da bi gospodska zbornica, ki ima prvo sejo še le 30. maja, do konca tega meseca rešila državni proračun, se bode razun omenjenih reči še predložila postava o pobiranji davkov za mesec juni. Mnogi tukaj naštetih predlogov, so tako važni, da bode njihova obravnava gotovo trajala več dni; tako na primer: Česka univerza, gališka železnica, Hohenwartov predlog o državni sodniji itd. Težko bo toraj mogoče vse te reči rešiti do binškoštih in ker imajo tudi od gospodske zbornice nektre reči še le rešene biti in se zopet vrniti zbornici poslancev, kar pa od 30. maja do 3. junija ne bo lahko mogoče, smemo skoraj za gotovo reči, da bode moral državni zbor zborovati tudi še nekoliko dni po binškoštih.

Poslanci se sicer premagujejo in so za čeli dolgo govorjenje opuščati, vendar pa se pri najboljši volji ne more vse na vrat na nos brez opazk sprejeti. Od naših poslancev nameravajo govoriti dr. Poklukar in dr. Vošnjak pri poljedeljskem ministerstvu o živinozdravniški šoli v Ljubljani, in g. Klun o sodnijskem jeziku pri sodnijah na Slovenskem. Ker se bode pa ta reč obravnavala posebej o priliki

predloga Herbstovega in Wurmbrandovega, bode poslednji govoril še le tedaj, ne pa pri budgedni obravnavi.

Iz Begunj na Gorenjskem, 15. maja. Ko so nam časniki naznanjali, kake priprave se delajo po vseh krajih širne Avstrije za dan praznovanja cesarjevičeve poroke, tudi Bégunjci nismo hotli zaostati. V pondeljek večer je bilo več hš razsvitljenih (posebno krasno gostilnica „pri Vidi“, stanovanje gosp. nadzornika kaznilnice in farno poslopje), iz zvonika farne cerkve se je razlegalo lepo pritrkavanje in po bližnjih gričih blisketali so se kresi in razlegalo se mogočno pokanje možnarjev. Na griču pod sv. Petrom je bil gosp. Šturm iz Polič razun velikauskega kresa oskrbel tudi umeteljni ogenj in rakete, kar je bilo posebno za mladi svet nekaj nenavadnega. Krog Bleda in po Gorjanski fari je kresov vse mergolelo. Staro in mlado se je drenjalo po cesti in marsikteri je dejal, da „tacega še ni bilo, odkar Bégunje stojé.“

V torek je bila ob 6. uri slovesna sv. maša, ktere se je razun šolske mladine udeležilo tudi ljudstvo v obilnem številu. Po maši smo se podali v šolsko poslopje, kjer so spretnejši šolarji deklamovali in več pesnic zapeli. Slednjič, ko je preč. g. dekan šolski mladeži razložil pomen slovesnosti in razdelil knjižice „Cesarjevič Rudolf“, se je navdušeno pela cesarska pesem in zadoneli so iz mladih gerl trikratni „živio“ vis. zaročnikoma in vsej cesarski obitelji.

Popoldne pa smo s šolsko mladino napravili izlét k studencu „Mravljinec“, ki se je imel ta dan prekrstiti na ime „Rudolfov studenec“. To je precej velik izvir v divje-romantični globeli četrte ure od Begunjske vasi, splošno znan zarad izvrstne vode, ktere ga je še ranjki zdravnik Pirc bajé bolnikom priporočal. Tam sta se že več tednov poprej trudila domači kaplan in g. Molek, kurat v kaznilnici, da bi studenec in njegovo bližnjo okolico olepšala in napravila do tje tudi lepo peš-pô; kar se je njima tudi posrečilo. Razun tega, da je svet okrog studenca ves v lepo resjo zavil, meče vodo na vse strani lep vodomet, ki je enako službo opravljal svoje dni na sedaj podrtém „Lambergarjevem Gradu.“ Napravljene so tudi sedeži, ki bodo dobro došli zlasti tučcem, ki ta kraj vsako poletje močno obiskujejo. — Na trati studencu nasproti so šolarji in šolarice predstavljale poroko sesarjevičovo; pripravno obleko je visokorodna gospa prednica z drugimi usmiljenimi sestrami nalašč za to blagovoljno preskrbela. Kaj mi-kavno je bilo videti, kako so bolj odrasle šolarice na lepem sedežu prinesle „majnikovo kraljico“, spremljevano od pritlikavčkov z dolzimi bradami, ki je princesinji Štefaniji vrh krone položila lep venec; drugi strežaji pa so ji izročili različne darove. Na to je prečast. g. dekan v kratkih potezah še enkrat razložil pomen te veselice, na kar so šolarji zapeli cesarsko pesem in med gromenjem možnarjev zaklicali trikratni „živio“!

Ko so se otroci napravili v navadno obleko in zavživali jedi in pijačo, ktero sta preskrbela g. Val. Šturm in visokorodna gospa prednica, podali smo se drugi udeleževalci (med njimi gg. duhovniki iz Mošenj in Breznice in večjidel gg. uradnikov z družinami iz bližnje Radovijice) k lepo ozaljšanem „Mravljincu“, da ga prekrstimo v „Rudolfov studenec“. G. dekan, ki je imel to opravilo izvršiti, natoči iz vodometá čašo kristalne vode ter spregovori: „Že zarad včerajšnje in današnje slovesnosti nam ostane 10. dan majnika nepo-

zabljuv. Da se nam pa še globočeje v spomin vtisne, hočemo ta izvrstni studenec, ki je doslej nosil ime „Mravljinec“, vpričo vseh častitih gostov, zlasti g. Val. Šturma, ki ga izvolim za botra, prekrstiti na ime „Rudolfov studenec“ in zatoraj izpraznim to kupico na zdravje Nj. cesarske visokosti nadvojvode Rudolfa in Nj. gove blage neveste Štefanije ter zakl. čem iz dna srca: „Bog ju ohrani mnogo let!“ — Vsi smo temu pritrdili s trikratnim „živio“! in nato zdravje izpili čašo bistre studenčnice. G. boter je pa napitnico odzdravil s kup. co „Mravljiničnika“ iz domače kleti, s katerim je tudi vse navzoče dobro pogostil. Še le bližajoči se večer nas je razdružil, da smo se razšli vsak na svoj dom. Vsem pa je ta dan ostal v dobrem spominu, zlasti naši šolski mladini nepozabljuv; in jaz menim, da enake veselice so posebno pripravne za to, da se vzbujajo in goji ljubezen do domovine in vladarske hiše v mladih srcih šolarjev.

Naj mi bode slednjič še dovoljeno javno zahvalo izreči blagorodni gospej prednici in g. Val. Šturmu za njun trud in požrtvovalnost pri tej šolski veselici; enako tudi gđni. učiteljici, ki razna drugih predmetov z izvrstnim uspehom podučuje šolsko mladež tudi v petji. V Begujah imamo pa tudi še drugo šolo, katero je preč. g. dekan že pred enim letom ustanovil za otroke, ki še niso sposobni obiskovati navadne ljudske šole, kjer podučuje ena tukajšnih usmiljenih sester. Iz tega se vidi, da Begunci tudi nismo „iz zadnje moke.“

Iz Št. Lorenca ob Temenici, 11. majnika. Od vseh strani naše mile domovine ti bodo dragi „Slovenec“, v teh dneh dohajali dopisi o svečanostih, ki so se godile v proslavljenje poroke svetlega cesarjeviča Rudolfa s svetlo princezino Štefanijo. Tudi v našem sicer tihem in samotnem kraju smo obhajali prav veselo svečanost v spomin poroke in sicer v sredi šolske mladine. Naš vrli učitelj g. V. Kmet je bil že prejšnji dan šolsko sobano z zelenjem prav okusno ozaljšal, zlasti pa je bila cesarjeva in podoba svetlih zaročencev kaj krasno okinčana. Pred vhodom v šolo so bili postavljeni mlaji v versto dreveredu enako. V torek zjutraj na vse zgodaj oznanil je strel možnarjev za vsako avstrijsko serce veseli dan. Mladina se zbere v šolskem poslopju, od koder se poda med pokom možnarjev v sprevedu v cerkev, kjer je bila ob sedmi uri slovesna sv. maša. Tudi ljudstva se je bilo obilno vdeležilo cerkvene slovesnosti. Vse pa je bilo ginjeno, ko so zapeli prelepo pesem, zloženo v čast svetlim zaročencem vglasbeno od A. Försterja. Iz sto in sto serc puhtele so goreče molitve proti nebu, naj mili Bog obilno blagoslovi svetlega cesarjeviča Rudolfa in njegovo prejasno nevesto Štefanijo in z njima celo Avstrijo. Ko je bila sv. maša z zahvalno pesmijo dokončana, poda se mladina zopet v sprevedu v šolsko poslopje. Zdaj se zberejo udje krajnega šolskega sveta in gredo s prečastitim g. župnikom, kot šolskim nadzornikom na čelu v šolo, ktere otroci s trikratnim živahnim živijoklicem v čast svetlim zaročencem pozdravijo. V krepkem nagovoru razloži potem g. učitelj mladini pomen današnje slavnosti, pove marsikaj mičnega in ginljivega iz življenja svetlega cesarjeviča, ter opominja naposled naj si mladina današnji dan vedno v spominu ohrani, v sercu pa naj si ohrani udanost in ljubezen do presvetle cesarske hiše. Na to poprimejo g. župnik za besedo ter stavijo v ginljivih besedah cesarjeviča dečkom v izgled, deklicam pa Štefanijo. Rudolf pravijo je tako visokega stanu, cesarjev

sin, ki bo kedaj sam cesar, vendar je tako udan svojim presvetlim staršem, da jim vselej roko poljubi, kadar se skupaj snidejo, zraven tega je tudi pobožen kristjan, ki se ne sramuje vsako nedeljo k sv. maši iti in še celo večkrat v letu k sv. obhajilu pristopiti. Potem se obernejo k deklicam in govorijo blezo takole: Le pogledjte deklice, tudi ve imate lep izgled nad Štefanijo. Ona je bila pohlevna in ponižna, nobeden ni zanjo vedel, dokler je še pri svojih kraljevih starših živel. Bog pa je vedel zanjo in zavoljo njene ponižnosti jo je visoko povzdignil, da bo kedaj še cesarica. Tako morate biti tudi ve ponižne in same za-se. če bo manj svet za vas vedel, manj od vas govoril, več boste veljale pred Bogom. Ko so g. župnik svoj govor sklenili, zapela je mladina že omenjeno pesem na slavo Rudolfa in Štefanije, zapeli so potem še nekaj drugih mičnih pesem. Zdaj pa se je še le začelo pravo veselje za šolsko mladino. Krajni šolski svet je bil namreč sklenil, da hoče ob priliki poroke svetlega cesarjeviča šolsko mladino obdarovati in vrh tega še pogostiti. Razdelilo se je toraj med mladino obilno sešitkov in pisalnega orodja, tako da je bil vsak obdarovan. In ko so potem že vsak svojo štruco in kozarec vina prejeli, ni bilo veselja ne konca ne kraja. Ginjenim sercem so zapeli otroci še nekatere pesmi in naposled cesarsko himno. In tako je bila slovesnost končana. Polni veselja so otroci doma staršem pripovedovali, kako prijetno je bilo danes v šoli in rekli da ne bodo nikdar pozabili dneva, ko je bil cesarjevič poročen s princesinjo Štefanijo.

Iz Jesenic na Gorenjskem. — Iz vsacega kraja naše krasne Kranjske dohaja več dopisov v časopise, kakor iz naše lepe romantične gorenje Savske doline, katero neki imeniten Angleški potopisec po vsej pravici prišteva k najlepšim dolinam naše krasne Avstrije. Da se mož ne moti, mi bode vsak prijatelj narave rad pritrdil. — Ne bodem danes tukaj našteval znamenitosti te doline, ampak zve naj svet, kako je tudi naša soseska 10. dan maja, ko je Avstrija dobila svojo prihodno deželno mater, slovesno obhajala, in da Jeseničani gotovo niso bili zadnji, da bi ne bili pokazali svojo vdanost hiši Habsburški in da tudi zanje velja izraz pesnikov, ki poje: „Hrast se omaja in hrib, zvestoba „Gorenjcev“ ne gane.“

Že 9. maja zvečer, videti je bilo mnogo velikanskih kresov, med katerimi je bilo šest jako okusno in pomenljivo napravljenih, kateri so čarobno razsvitljevali med pokanjem možnarjev temno okolico in naznanjali imenitnost prihodnjega dneva. Po oknih pa je bila občna razsvitljava. Videti je bilo, da so ljudje tekmovali in drug drugega prekositi skušali. Videli si tukaj hišo od najubožnejšega dninarja, do premožnega posestnika razsvitljeno, vsak je skušal po svojih močeh svojo vdanost prihodnemu vladarju skazati. Hiše so bile z zastavami in zelenjem okinčane, kakor bi bili k vsaki hiši neveste pričakovali. Na mnogih hišah se je videlo lepih in okusnih transparentov in čarobnih „balončkov“ med katerimi so se najbolj odlikovale hiše gg.: župnika, kaplana, zdravnika, župana, c. kr. žandarmerijske postaje in hiše kranjske obrtniške družbe. Krona vsemu temu pa je bil umeteljno narejen bengaličen ogenj, kateri je gorel pred c. kr. poštnim uradom, kterege se radovedno ljudstvo ni moglo zadosta nagledati.

10. dan maja pa je bil praznik tudi za Jeseničane. Slovesne sv. maše se ni vdeležila

le šolska mladina, ampak privrelo je v hram božji ljudstva iz cele fare, da je bila cerkev natlačena, kakor ob velikih godovih. Med daritvijo sv. maše so gromeli možnarji, da se je razlegalo po vsej dolini. Radost in ginjenost ste brali ljudem na obrazih, ko so zapuščali hišo božjo. Po službi božji bili so obdarovani farni reveži z darovi, kateri so se nabrali v ta namen pri dobrih ljudeh. Šolska mladina pa je bila obdarovana s knjižicami „Rudolf prestolanaslednik Avstrijski“. Popolnan pa je bila zabava šolske mladine na prostem pod milim nebom. Radostno se bode spominjal vsakdo tega imenitnega dneva in voščil novima zaročencema obilo sreče. — Rojak.

Iz Gorice, 14. maja. Izv. dop.) — Laška zvestoba prisiljena, pa slovenska neblinjena. — Tudi v naši solnčni Gorici se je obhajala poroka cesarjeviča na slovesen način po priliki kakor drugod. Predhodni večer 9. t. m. je bila sijajna baklada z godbo po mestu; baklado, da je tako sijajno „izpadla“ je priredil na svoje stroške pl. Ritter-Zahony, kteremu sliši zarad tega vsa čast; saj brez njega bi bila Gorica bolj temna tudi v lojalnosti videti. Slovenskih dijakov in drugega ljudstva „živio-klici“ so oglušili laške „viva-klice“, kateri že tako niso mogli vsim lahom lahko vun iz grla priti. Mesto je bilo res lepo razsvitljeno in s prapori in preprogami ozaljšano. Videti je bilo tudi par slovenskih zastav na starodavnem trgu Travniku, ki je prekrščen po lahonskem magistratu v „piazza grande“, t. j. v „veliki trg“, kar je toliko kakor brez pravega imena*) Da je večina prebivalcev goriških državi neblinjeno lojalna, hočem še verovati, ali da tudi en dober del je le bolj po zvučajno, se je razvidlo med drugim ravno na ta dan poroke blagega cesarjeviča. Prvi dokaz temu je malo od (pravih) meščanov obiskana glediška predstava, v kateri so godli 4 virtuosi cesarsko in belgiško himno, ktera prva nekterim trga ušesa, kakor je znano, akoravno ni po „Ecovem“ mnenju več kakor kakih blizo 4 vovčjih glav, ki drugače mislijo. Gledaliških obiskovalcev je bilo največ iz goriške aristokracije in vojaščine, in še to v tako malem številu, da je gledališki blagajničar drugi dan preštevali denar najdel le 167 gld. 15 kr. prejemkov, akoravno je slovesna predstava mnogo več stala. Bila je namenjena za mestne vboge, kateri pa zaradi slabega obiska nič ne dobó. Vse drugače je bil obisk gledališča goriškega pri letošnji operi v postnem času; se ve da zastran „zakaj“ so letos slavili Lah tolikanj opernega tenorja, se marsikaj čudnega pripoveduje; ker je stvar malo delikatna za nekatere, jo nečem še zdaj na časniški zvonec obesiti, bo že prišel še čas za to. Pri razsvitljavi oken je bilo videti da nekteri gg., ki slove kot laški učenjaki niso imeli ne zastav ne preprog ob oknih; marsikdo je le prisiljen okna razvitliti, ker se je bal, da bi se mu tako ne zgodilo, kakor se je v Trstu v „Independentovi“ tiskarni in še nek drugod. Ravno tako ni mogla preiti tista noč med 10. in 11. majem brez pobalinskega irredentovskega junaštva, ker so se predrznili nekteri irredentovski smerkovci oblatiti podobo presvitlega cesarjeviča stoječo na okni goriške hranilnice. Se ve da so to storile le kakšne „vroče glave“! O Slovencih se ni še nikoli slišalo, da bi se kdo predrznil kdaj kaj takega storiti, kar nobenemu niti še na misel ne

*) Ulica „Studenec“ zdaj via „Alvarez“, ulica „pristava“ je zdaj „via Franciscani“. Prvo je špansko ime, drugo ima pa dvojen pomen!

pride, toraj ima „Ecov slavo matto“ venderle boljše pamet, kakor lahova vroča glava. Mi Slovenci smo pokazali svojo lojalnost napram državi tako v srečnih kakor nesrečnih dnevih, kar se o Lahih ne more trditi, kakor nas uči tudi kronika od 1848 noter do danes. Mar ni znano, zakaj so graničarji zažgali Visco, ki je takraj že v avstrijski Furlaniji? Kdor ne ve, naj si gre ogledati ondašnje pokopališče; naj bere nadalje vso obširno zgodovino homatij in zavratnih umorov, ki so se godili zastran zjedinenja Italije in se utegnejo še vedno za obrobjenje nenasiljivega čevlja goditi. Toraj je treba biti Avstriji in Sloveniji na straži, ker akoravno je poslavljen naš cesarjevič od Humberta z redom „Anunziata“, (Od oznanenja red) se ni na laško hlinjeno prijateljstvo prav nič zanašati, ker tako je zatrdoval tudi umrl Karl Albert 1848 l. svojo prijateljstvo r. Radetzki še komaj en teden pred napovedjo vojske! Sedajni kralj pa ima za ministra bivšega častnika pri Garibaldovih rudečasrajnikih, kateri so 1859 l. naše vojske po planinah med Švico in Lombardijo zavratno pomorili in po noči v posteljah klali. Glej tudi izvrstne podlistke v letošnji „Edinosti“ v Trstu, ktere spisuje g. Samovič, ki je bil priča mnogoterih laških grozovitosti! Jaz in mnogi so mojega mnenja, da ne dam beliča za vso laško zvestobo, razun za oso bolj prostega furlanskega naroda. O priliki še kaj, za zdaj z Bogom!

Telegram „Slovenu.“

Z Dunaja, 18. maja.

Nadejati se je, da je jutri ves državni pravačun rešen. Slovenski poslanci radostni čestitamo narodnim volilcem, da so zmagali pri volitvah v zbornico kupčijsko in obrtnijsko. Živili!

Domače novice.

V Ljubljani, 19. maja.

(Sijajna zmaga!) Pri volitvah v kupčijsko zbornico je naša stranka zmagala v obeh odsekih, in sicer v obrtnijskem odseku z 2336 zoper 233 glasov, v kupčijskem odseku z 33 glasovi večine. Slava!

Razne reči.

— Prebivalstvo ogerskih mest. Mesto Pešt ima 360.000 prebivalcev, Vasarhely 74.000, Debrečín 51.359, Segedin 50.983, Požunj (Pressburg) 48.284, Therisiopol 61.655, Kečkemet 46.000, Arad 35.700, Kolosvar 28.870, Košice 26.420, Alba 25.500, Temešvar 33900, Vršec 23.000, Zombor 25.000, Veliki Varadin 31.400, Fünfkirchen 28.700, Novisad 31.300. Prebivalstvo v mestih se je pomnožilo, na deželi pa zmanjšalo. Največ se je skrčilo prebivalstvo v rumunskih okrajih, najbrž so se mnogi v rumunsko kraljestvo preselili.

— Roparski umor. Iz Kremsa se poroča, da je v Eisengraberamtu hišnik Simlinger, vračajoč se 16. t. m. iz cerkve, doma našel deklo mrtvo na tleh ležečo z glavo v škafu vode. Miznica, v kateri je bil denar, je bila pa odprta.

Javna zahvala.

Kakor leta 1879. o mojem 70. rojstnem godu, tako mi je o priliki, ko mi je naš presvitli Cesar in Gospod podeliti blagovolil vi-

teški red železne krone tretje vrste, došlo uni in ta teden ustmeno in pismeno, od blizu in daleč, od posameznih prijateljev in mnogih društev in občin toliko dokazov ljubezni in naklonjenosti, da mi ni mogoče kar hitro, kakor je dostojno in moje srce želi, vsacemu izreči dolžno zahvalo.

Zato sem primoran obrniti se na pot javnosti in svojim prijateljem, vsem skupaj in vsacemu posebej, po tej poti objaviti svojo najtoplejšo zahvalo za toliko mila mi čestitanja z radostnim priznanjem, da milostljivo odlikovanje Cesarjevo sega veliko dalje nego na samo mojo osobo, marveč da se po njem počesečen čuti ves narod slovenski, s katerim skupno po zgledu Najvišjega cesarjevega gô-la: „viribu unitis“ z združeno močjo delujemo Slovenci kot neomahljivo zvesti Avstrijani in pošteni sinovi matere Slovenije. Zato, ponavljaje prisrčno zahvalo za tako ljubeznjive čestitke vsem svojim prijateljem, ž njimi vred navdušeno kličem: *Slava Njegovemu Veličanstvu presvitlemu cesarju Francu Josipu I.!* Bog ga = vso Njegovo presvitlo rodovino mnogaja leta živi srečnega!

V Ljubljani 17. maja 1881.

Dr. Jan. Bleiweis.

Telegrafične denarne cene 18. maja.

Papirna renta 78 60 — Sreberna renta 78 90
Zlata renta 96 53 — 1860letno državno posojilo 132 75
Bankine akcije 823 — Kreditne akcije 355 60 — London 117 90 — — Oes. kr. cekini 5 55. — 20-frankov 9 31.

Za stradajoče brate na Notranjskem:

Čast. gosp. Andrej Pečenko vikar v Gabriji 5 gl.

Marija Rupnik,

izdelovalka umetnih cvetlic,

poprej v stanovanji v špitalski ulici št. 7 v Permetovi hiši, zdaj pa **sv. Petra cesti št. 13** v I. nadstropju na oglu blatne ulice. (1)

Ogersko-francoska Zavarovalnica

(Franco-Hongroise)

ki ima 8 milijonov goldinarjev v zlatu iz delnic zloženega premoženja, od katerih so

4 milijoni v gotovini uplačani,

zavaruje:

1. Zoper ogenj, strelo, zoper par in plin.
2. Zoper nesrčje, če kdo zaslužek zgubi vsled ognja ali eksplozije.
3. Zoper pobitje zrkalov (ogledalov).
4. Zoper poškodovanje blaga na potovanji po suhem ali po vodi.
5. Zavaruje pošiljatve vrednostnih papirjev ali denarja po pošti na suhem in na morju.
6. Zavaruje na človeško življenje na razne načine, na rente pokojnine, žentovansko opravilo, kakor se kdo zgovori.

Ker ima zavarovalnica toliko premoženja, se ni bati, da bi kedaj ne mogla izplačati. Vsaka škoda se hitro in polno izplača, zavarovancem se dajejo najboljši pogoji. Kdor se hoče zavarovati, naj se le oglasi, in kdor želi pojasnil, izvedel jih bo pri podpisnem glavnem zastopu, pa tudi pri zastopnikih po deželah in v raznih krajih na deželi, kjer delujejo naši zastopniki.

Rezervnega zaklada imamo en milijon frankov.

Zavarovalnica je zavezana na pogoje v policah navedene, in kdor se misli žaljenega na svojih pravicah, sme zavarovalnico tožiti pri tistih k. sodnijah, kjer se je polica spisala ali na novo potrdila.

Glavni zastop za Štajarsko, Koroško in Kranjsko ima **J a k o b S y z** v Gradcu, Radetzkystrasse Nr. 8.

Glavni zastop za Kranjsko sta prevzela gospoda

Trček in Nekrep

v Ljubljani, na mestnem trgu št. 10.

(2)

Zahvala.

Prisrčna hvala bodi vsem za mnogotero ljubezen, katero ste mi skazali o smrti in o pogrebu prelube moje matere; vsem sploh in vsakemu posebej obilo plati Bog! V imenu vse hvaležne sorodovine

Josip Marn,
c. kr. gimn. profesor.

Službe išče

orglavce in cerkovnik,

ki je leta 1878 orglarsko šolo cecilijanskega društva v Ljubljani z dobrim uspehom dovršil, in več časa to službo opraviša ter je tudi zmožen pisanja nemški in slovenski, kar lahko spričali dokaže. Star je 36 let in oženjen. Več pové

(2)

J. Kosiček, uradnik,
franciškanske ulice, h. št. 4
v Ljubljani.

Umetne

zobe in zobovje

postavlja po najnovejšem amerikanskem sestavu v zlatu, vulkanitu brez bolečin. Plombira z zlatom itd.

Zobne operacije izvršuje popolno brez bolečin s prijetnim mamilom. (6)

A. Paichel,

zobni zdravnik

poleg Hradeckega mosta v I. nadstr.

Služba

orglavca in cerkvenika

ob enem se oddaja v Stari Loki. Opravljati ima dotični tudi nektere cerkvene pisarije. Prosvitci naj se obernejo z lastnorčno prošnjo in spričevali do prečast. gosp. dekana (pošta Škofja Loka). (2)